

PENILAIAN PELAKSANAAN PENTAKSIRAN BERASASKAN SEKOLAH (PBS) DALAM KALANGAN GURU SAINS

¹Norazilawati Abdullah, ²Noraini Mohamed Noh, ³Rosnidar Mansor,
⁴Abdul Talib Mohamed Hashim, ⁵Wong Kung Teck

^{1,2,3,4,5}Jabatan Pengajian Pendidikan, Fakulti Pendidikan dan Pembangunan Manusia,
Universiti Pendidikan Sultan Idris

Abstrak

Kajian ini bertujuan untuk menilai pelaksanaan Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) dalam kalangan guru sains yang dijalankan di sekolah menengah. Penilaian dilihat dari aspek konteks, input, proses dan produk serta hubungannya dengan pengalaman mengajar guru. Kebaikan, kelemahan, cabaran dan cadangan guru sains dalam merealisasikan PBS juga telah dikenal pasti. Kajian ini melibatkan 112 orang guru yang mengajar sains dari 21 buah sekolah menengah di Daerah Batang Padang, Perak. Kajian ini dijalankan secara tinjauan dengan menggunakan borang soal selidik dan soalan temu bual sebagai instrumen kajian. Penganalisan data untuk kajian ini menggunakan statistik inferensi dan statistik deskriptif. Taburan frekuensi atau kekerapan dengan skor min dan peratusan serta analisis korelasi Pearson telah digunakan. Dapatan kajian menunjukkan pada keseluruhannya tahap dimensi konteks, input dan produk berada pada tahap sederhana manakala tahap dimensi proses berada pada tahap tinggi. Hipotesis kajian diterima di mana tidak terdapat hubungan yang signifikan antara tahap dimensi konteks, input, proses dan produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru. Analisis temu bual pula mendapati responden bersetuju bahawa PBS mempunyai kebaikan dan ianya seiring dengan hasrat negara untuk melahirkan modal insan bertaraf dunia. Namun, mereka sependapat menyatakan terdapat beberapa kelemahan PBS namun ia boleh diselesaikan dengan cadangan yang telah dikemukakan oleh reponden. Kesimpulannya, kajian ini memberi sumbangan baru kepada guru sains di Malaysia untuk memperbaiki pelaksanaan PBS dengan cara yang lebih menyeluruh.

Kata kunci *Penilaian, Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS), Guru Sains*

Abstract

The purpose of this study is to identify the effectiveness of School Based Assessment (PBS) in science among secondary science teachers. The effectiveness and its relationship with context, input, process and product by teaching experience were identified. Additionally, it also surveys the science teachers' evaluation of advantages and disadvantages of PBS. The study involved 112 teachers who teach science from 21 secondary schools in Batang Padang District, Perak. This study was conducted through a survey using

questionnaires and interviews as research instruments. The data for this study using descriptive statistics and statistical inference. Frequency distribution with mean scores and percentages and Pearson correlation analysis was used. The findings showed that the overall dimensions of context, input and product at a moderate level while the level of process dimensions are at high level. Hypotheses accepted, which there is no significant relationship between the level of dimensional context, input, process and product in the implementation of PBS with teaching experience. Analysis of the interviews, respondents agree that PBS has advantages and it suitable with the country's desire to create a world-class human capital. However, there were some weaknesses in PBS but still can be improve. In conclusion, this study provides new contributions to teachers in Malaysia to implement PBS with more comprehensive.

Keywords   *Evaluation, School Based Assessment (PBS), Science Teacher*

PENGENALAN

Program Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) merupakan satu lagi transformasi dalam sistem penilaian pendidikan di Malaysia. Ia merupakan suatu sistem pentaksiran alternatif kerajaan dengan mengkaji semula sistem pentaksiran dan penilaian sedia ada dalam usaha menjadikan persekolahan tidak terlalu berorientasikan peperiksaan. Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM), (2012) telah memberi fokus kepada pemantapan sistem pentaksiran dan penilaian masa kini supaya lebih holistik dan autentik. Ini bermakna pentaksiran amat penting kerana ia boleh melihat prestasi pelajar secara menyeluruh yang menepati matlamat Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK) dalam usaha membentuk dan membangunkan modal insan yang gemilang. Antara matlamat PBS adalah untuk mendapatkan gambaran tentang prestasi seseorang pelajar dalam pembelajaran, menilai aktiviti yang dijalankan semasa proses pengajaran dan pembelajaran berlangsung, mendapatkan maklumat secara berterusan tentang pengajaran dan pembelajaran serta merancang dan membaiki pengajaran dan pembelajaran (Mohd Isha, 2011).

Sebenarnya PBS telah dilaksanakan di Malaysia secara berperingkat bermula pada tahun 2003 lagi. Ia melibatkan sebelas mata pelajaran antaranya mata pelajaran sains di mana pelajar dinilai melalui Pentaksiran Kerja Amali (PEKA) (KPM,2012). Kini PBS telah dijalankan secara menyeluruh bagi semua mata pelajaran di sekolah rendah dan menengah rendah. PBS juga telah memberi pengiktirafan dan autonomi kepada guru untuk melaksanakan pentaksiran formatif dan sumatif yang berasaskan sekolah. PBS dilaksanakan di sekolah oleh guru dengan mengikut prosedur dan format yang telah ditetapkan oleh Lembaga Peperiksaan Malaysia. Guru perlu melakukan penilaian dan melaksanakan PBS dengan mentadbir, menaksir, menskor dan merekod pencapaian afektif pelajar di peringkat sekolah (Zambri, 2010).

Keberhasilan sesuatu pembaharuan dalam pendidikan bergantung kepada faktor guru yang menjalankan pentaksiran. Perubahan tidak akan berlaku jika guru tidak yakin tentang keperluan untuk berubah dan bersedia untuk berubah paradigm

(Norazilawati, 2012). Ini adalah kerana PBS adalah satu pentaksiran yang lebih bermakna, authentic (sahih) dan robust (kukuh). Adalah diharapkan bentuk pentaksiran ini akan menghasilkan modal insan yang kritis, kreatif, inovatif, berdaya saing dan progresif seperti yang dihasratkan oleh negara (LPM, 2012).

Namun setelah empat tahun pelaksanaan PBS di sekolah, guru-guru mula merungut akan bebanan kerja yang terpaksa ditanggung dan telah menjadi bualan dan berita hangat di dada akhbar. Ramai guru bersetuju jika PBS dihapuskan. Pernyataan ini bertambah kuat apabila kajian secara 'online' yang dijalankan oleh KPM untuk melihat persetujuan guru dalam pelaksanaan PBS mendapati hampir 75% guru setuju ia dihapuskan. Ini juga terbukti lagi apabila wujud laman di facebook yang ingin memansuhkan PBS. Ia disokong oleh lebih 70 ribu orang guru (<https://www.facebook.com/KamiMahuSPPBSDimansuhkan>). Maka satu bentuk penilaian yang menyeluruh perlu dilaksanakan bagi menilai prosedur pelaksanaan, proses pelaksanaan dan tahap pencapaian matlamatnya. Maklumat ini adalah penting sebagai maklum balas kepada semua pihak yang terlibat dalam PBS sama ada pihak sekolah, PPD, JPN dan KPM dalam merancang dan melaksanakan penambahbaikan bagi meningkatkan keberkesanan PBS. Menurut Stufflebeam dan Shinkfield (2007), penilaian adalah satu disiplin yang amat penting bagi memastikan suatu program atau projek itu berjaya. Suatu program atau projek itu tidak boleh dikatakan berjaya setelah kekuatan dan kelemahannya dapat dikesan. Oleh itu langkah pembetulan dapat diambil dan proses penambahbaikan dapat dilaksanakan agar suatu program itu mencapai matlamat yang dihasratkan.

Oleh yang demikian, kajian ini dilaksanakan untuk menilai keberkesanan pelaksanaan PBS dalam kalangan guru sains yang dijalankan di sekolah menengah menerusi model penilaian CIPP oleh Stufflebeam (2003). Aspek yang dinilai adalah dari aspek konteks, input, proses dan produk.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian ini adalah untuk:

1. Mengenal pasti tahap dimensi konteks (korelevanan PBS dengan Falsafah Pendidikan Negara, sikap guru sains dan tahap kesediaan guru sains) dalam pelaksanaan PBS.
2. Mengenal pasti tahap dimensi input (pengetahuan, kemahiran dan keyakinan guru sains menjalankan PBS, peralatan, makmal, kemudahan, jadual waktu, latihan dan sokongan pengetua) dalam pelaksanaan PBS.
3. Mengenal pasti tahap dimensi proses (strategi pengajaran dan pembelajaran serta cara guru sains menjalankan PBS untuk menilai hasil kerja murid) dalam pelaksanaan PBS.
4. Mengenal pasti tahap dimensi produk (hasil perubahan pencapaian dan sikap murid terhadap mata pelajaran sains) dalam pelaksanaan PBS.
5. Mengenal pasti sama ada terdapat hubungan antara tahap dimensi konteks, input, proses dan produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

6. Mengenal pasti kebaikan, kelemahan, cabaran dan cadangan guru sains terhadap PBS.

HIPOTESIS KAJIAN

Ho1: Tidak terdapat hubungan antara tahap dimensi konteks, input, proses dan produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini menggunakan kaedah pengumpulan data secara kuantitatif dan kualitatif dengan menggunakan soal selidik dan soalan temu bual sebagai instrumen kajian. Sampel kajian ini terdiri daripada guru sains tingkatan 1 dan tingkatan 2 yang mengajar di 21 buah sekolah menengah di Daerah Batang Padang, Perak. Pemilihan peserta kajian untuk ditemu bual pula melibatkan 5 orang guru sains dari 5 buah sekolah yang terlibat dalam kajian ini. Pemilihan peserta kajian adalah bertujuan (*purposive sampling*) supaya maklumat yang diperolehi dapat memberi jawapan kepada persoalan kajian.

Soal selidik mengandungi dua bahagian. Bahagian A berkaitan demografi guru. Bahagian B pula mengandungi 45 item bagi mendapatkan maklumat berkaitan penilaian konteks, input, proses dan produk pelaksanaan PBS di sekolah. Item-item yang dibentuk dalam soal selidik ini dibina sendiri oleh penyelidik berdasarkan definisi operasional bagi setiap konstruk yang diguna pakai dalam kajian ini serta ubah suai dari soal selidik yang diguna pakai oleh Norazilawati (2012), kertas kerja Kursus Penataran JPN (2012), Buku Panduan Pengurusan PBS (2012) dan Mazuien (2013). Soal selidik ini telah diuji kebolehpercayaannya dengan menjalankan ujian rintis kepada 20 orang guru. Nilai Alfa Cronbach yang diperolehi pada setiap item adalah antara 0.929 hingga 0.934. Nilai kebolehpercayaan keseluruhan item kajian ini adalah 0.932. Ini membuktikan bahawa Indeks kebolehpercayaan Alfa Cronbach bagi kajian ini adalah tinggi. Soalan temu bual pula dibina oleh pengkaji untuk mengenal pasti kebaikan, kelemahan, cabaran dan cadangan guru sains dalam merealisasikan PBS.

DAPATAN DAN PERBINCANGAN

Dapatan kajian ini dianalisis dan dibincangkan mengikut persoalan kajian iaitu:

1. *Apakah tahap dimensi konteks (korelevanan PBS dengan Falsafah Pendidikan Negara, sikap guru sains dan tahap kesediaan guru sains) dalam pelaksanaan PBS?*

Jadual 1 Tahap dimensi konteks

Bil.	Item	Min	Sp	Interpretasi
1.	Pelaksanaan PBS relevan dengan Sistem pendidikan semasa di Malaysia.	3.29	1.053	Sederhana

2.	Saya jelas dengan tekanan kepada peperiksaan awam.	3.65	0.767	Sederhana
3.	PBS mengurangkan tekanan kepada peperiksaan awam.	3.08	1.027	Sederhana
4.	PBS tidak membebankan saya.	2.30	0.947	Rendah
5.	Saya mendapatkan maklumat tentang objektif PBS melalui pentadbir, laman sesawang KPM dan semasa menghadiri kursus dalam perkhidmatan.	4.05	0.655	Tinggi
6.	PBS merupakan sistem pentaksiran pendidikan kebangsaan yang terjamin kualitinya dari segi kesahandan kebolehpercayaanserta berperanan ke arah pembelajaran yang lebih berkesan.	3.07	0.927	Sederhana
7.	PBS mengawal, menyelaraskan dan mengendalikan semua peperiksaan sekolah, peperiksaan awam dan peperiksaan luar negeri yang bercanggah dengan dasar kerajaan dan kepentingan negara.	3.29	0.966	Sederhana
8.	PBS membantu sistem pendidikan negara mencapai taraf antarabangsa dalam bidang ilmu pengetahuan, kemahiran dan kecekapan dunia menjelang 2020.	3.39	0.989	Sederhana
9.	PBS dapat memantau pertumbuhan dan membantu meningkatkan potensi individu.	3.56	0.814	Sederhana
10.	PBS membuat pelaporan bermakna tentang pembelajaran individu.	3.42	0.790	Sederhana
Purata skor		3.31	0.885	Sederhana

Dapatan kajian menunjukkan tahap dimensi konteks (korelevanan PBS dengan Falsafah Pendidikan Negara, sikap guru sains dan tahap kesediaan guru sains) dalam pelaksanaan PBS berada pada tahap sederhana dengan min keseluruhannya ialah 3.31 dan sisihan piawai ialah 0.885. Skor min pada tahap tinggi diperoleh bagi item 5. Manakala bagi item 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 dan 10 skor min adalah pada tahap sederhana. Item 5 iaitu “Saya mendapatkan maklumat tentang objektif PBS melalui pentadbir, laman sesawang KPM dan semasa menghadiri kursus dalam perkhidmatan” mempunyai min yang paling tinggi (min= 4.05 dan sp = 0.655) manakala min yang paling rendah ialah item 4 iaitu “PBS tidak membebankan saya” (min = 2.30 dan sp = 0.947).

2. *Apakah tahap dimensi input (pengetahuan, kemahiran dan keyakinan guru sains menjalankan PBS, peralatan, makmal, kemudahan, jadual waktu, latihan dan sokongan pengetua) dalam pelaksanaan PBS?*

Jadual 2 Tahap dimensi input

Bil.	Item	Min	Sp	Interpretasi
11.	Saya perlu menandatangani Borang Akta Rahsia Rasmi 197 (Akta 88) sebelum melaksanakan PBS.	3.25	0.953	Sederhana
12.	Saya telah mengikuti latihan/kursus untuk membina instrumen PBS.	3.21	1.255	Sederhana
13.	Saya tahu cara-cara membina instrumen untuk mentaksir pelajar.	3.33	0.980	Sederhana
14.	Saya telah menyesuaikan instrumen dengan kaedah pengajaran.	3.47	0.910	Sedarhana
15.	Saya harusnya memiliki Dokumen Panduan Kualiti terkini PBS.	3.90	0.722	Tinggi
16.	Saya menguasai Panduan Penskoran PBS.	3.33	0.865	Sederhana
17.	Saya mahir menaksir eviden pelajar.	3.75	0.942	Tinggi
18.	Saya memberi skor yang tepat, konsisten dan selaras kepada murid.	3.47	0.827	Sederhana
19.	Penskoran saya diverifikasi dan ditandatangani oleh pihak pentadbir sekolah.	3.52	0.793	Sederhana
20.	Saya sentiasa berbincang dengan rakan sejawat berkaitan PBS.	3.97	0.728	Tinggi
21.	Jawatankuasa Induk PBS di sekolah saya banyak memberi pendedahan dan latihan untuk meningkatkan kefahaman bagi melaksanakan PBS.	3.62	0.891	Sederhana
22.	Sekolah saya menyediakan persekitaran yang menyokong pelaksanaan dan pembudayaan PBS.	3.47	0.889	Sederhana
23.	Kemudahan internet dapat diakses dengan baik di sekolah membantu saya dalam pelaksanaan PBS.	2.84	1.116	Sederhana
24.	Saya lebih suka mengakses internet milik Peribadi daripada mengakses internet di sekolah bagi memudahkan urusan pentaksiran saya terhadap pelajar.	3.89	0.961	Tinggi
25.	Saya menyediakan Rancangan Pelajaran Harian (RPH) yang mengandungi aktiviti pentaksiran.	3.83	0.678	Tinggi
Purata skor		3.52	0.900	Sederhana

Dapatan kajian menunjukkan tahap tahap dimensi dimensi input (pengetahuan, kemahiran dan keyakinan guru sains menjalankan PBS, peralatan, makmal, kemudahan, jadual waktu, latihan dan sokongan pengetua) dalam pelaksanaan PBS berada pada tahap sederhana dengan min keseluruhannya ialah 3.52 dan sisihan piawai ialah 0.900.

Skor min pada tahap tinggi diperoleh bagi item 15, 17, 20, 24 dan 25. Manakala bagi item 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 22 dan 23 skor min adalah pada tahap sederhana. Item 20 iaitu “Saya sentiasa berbincang dengan rakan sejawat berkaitan PBS” mempunyai min yang paling tinggi (min = 3.97 dan sp = 0.728) manakala min yang paling rendah ialah item 23 iaitu “Kemudahan internet dapat diakses dengan baik di sekolah membantu saya dalam pelaksanaan PBS” (min = 2.84 dan sp = 1.116).

3. Apakah tahap dimensi proses (strategi pengajaran dan pembelajaran serta cara guru sains menjalankan PBS untuk menilai hasil kerja murid) dalam pelaksanaan PBS?

Jadual 3 Tahap dimensi proses

Bil.	Item	Min	Sp	Interpretasi
26.	Saya mempunyai manual Panduan PPM/DSKP sebagai rujukan semasa menyediakan perancangan pentaksiran.	3.77	0.845	Tinggi
27.	Kandungan instrumen pentaksiran yang saya gunakan mencakupi Pembelajaran.	3.89	0.648	Tinggi
28.	Sebelum melakukan pentaksiran, saya memastikan instrumen sesuai dengan tahap kecerdasan murid.	3.83	0.708	Tinggi
29.	Instrumen pentaksiran yang saya gunakan mengikut konstruk yang diajar.	3.83	0.642	Tinggi
30.	Saya menggunakan kaedah pentaksiran pelbagai (pemerhatian, lisan, dan bertulis) sama ada secara formal atau tidak formal mengikut kesesuaian.	4.09	0.643	Tinggi
31.	Saya sentiasa menilai pemahaman murid secara berterusan dalam melaksanakan PBS.	3.88	0.640	Tinggi
32.	Saya melaksanakan bimbingan kepada murid yang belum menguasai standard pembelajaran.	3.89	0.751	Tinggi
33.	Saya menyediakan pelaporan pentaksiran murid secara formatif dan sumatif.	3.85	0.655	Tinggi
34.	Sepanjang melaksanakan PBS saya percaya dan yakin bahawa penghasilan instrumen dengan baik akan mengukur prestasi pelajar.	3.72	0.807	Tinggi
35.	Saya sentiasa memaklumkan hasil keputusan pentaksiran kepada murid dan ibu bapa/ penjaga.	3.39	0.989	Sederhana
Purata skor		3.81	0.732	Tinggi

Dapatan kajian menunjukkan tahap tahap dimensi (strategi pengajaran dan pembelajaran serta cara guru sains menjalankan PBS untuk menilai hasil kerja murid) dalam pelaksanaan PBS berada pada tahap tinggi dengan min keseluruhannya ialah 3.81 dan sisihan piawai ialah skor 0.732. Skor min pada tahap tinggi bagi item 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 dan 34. Manakala bagi item 35 skor min adalah pada tahap sederhana. Item 30 iaitu “Saya menggunakan kaedah pentaksiran yang pelbagai

(pemerhatian, lisan, dan bertulis) sama ada secara formal atau tidak formal mengikut kesesuaian” mempunyai min yang paling tinggi (min = 4.09 dan sp = 0.643) manakala min yang paling rendah ialah item 35 iaitu “Saya sentiasa memaklumkan hasil keputusan pentaksiran kepada murid dan ibu bapa/penjaga (min = 3.39 dan sp = 0.989).

4. *Apakah tahap dimensi produk (hasil perubahan pencapaian dan sikap murid terhadap mata pelajaran sains) dalam pelaksanaan PBS?*

Jadual 4 Tahap dimensi produk

Bil.	Item	Min	Sp	Interpretasi
36.	Saya akur dengan tarikh dan tempoh yang ditetapkan oleh LPM dalam melaksanakan PBS.	3.56	0.867	Sederhana
37.	PBS dapat membantu meningkatkan pencapaian pelajar.	3.30	0.918	Sederhana
38.	PBS menarik minat pelajar terhadap isi kandungan pelajaran yang diajar.	3.15	0.912	Sederhana
39.	Pelaksanaan PBS menjadikan pelajar lebih bertanggungjawab terhadap pelajaran mereka.	3.03	0.985	Sederhana
40.	Pelaksanaan PBS dapat mengurangkan kadar ketidakhadiran pelajar.	2.66	0.873	Sederhana
41.	PBS membantu guru dalam membina pelbagai peluang pembelajaran yang baru kepada pelajar.	3.41	0.982	Sederhana
42.	PBS membantu guru dalam meningkatkan amalan pentaksiran pelajar.	3.47	0.919	Sederhana
43.	PBS membantu guru dalam mengembangkan profesionalisme keguruan.	3.50	1.013	Sederhana
44.	PBS membantu guru dan pelajar bersedia untuk membincangkan masalah pembelajaran dalam suasana yang tidak tertekan.	3.11	0.917	Sederhana
45.	Pelaksanaan PBS meningkatkan kepuasan, kepercayaan dan keyakinan orang ramai terhadap sekolah.	2.82	0.941	Sederhana
Purata skor		3.20	0.932	Sederhana

Dapatan kajian menunjukkan tahap tahap dimensi produk (hasil perubahan pencapaian dan sikap murid terhadap mata pelajaran sains) dalam pelaksanaan PBS semuanya berada pada tahap sederhana dengan min keseluruhannya ialah 3.20 dan sisihan piawai ialah 0.932. Item 36 iaitu “Saya akur dengan tarikh dan tempoh yang ditetapkan oleh LPM dalam melaksanakan PBS” mempunyai min yang paling tinggi (min = 3.56 dan sp = 0.867) manakala min yang paling rendah ialah item 40 iaitu “PBS dapat mengurangkan kadar ketidakhadiran pelajar” (min = 2.66 dan sp = 0.873).

5. Apakah terdapat hubungan antara tahap dimensi konteks, input, proses dan produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru sains?

a) Keputusan analisis Kolerasi Pearson untuk melihat hubungan antara dimensi konteks (korelevanan PBS dengan Falsafah Pendidikan Negara, sikap guru sains dan tahap kesediaan guru sains) dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru menunjukkan bagi item 1 keputusan yang diperolehi daripada analisis yang dijalankan ialah $[r = 0.141^*, p = 0.137 > 0.05]$. Item 2 pula ialah $[r = 0.171^*, p = 0.072 > 0.05]$. Item 4 ialah $[r = 0.108^*, p = 0.257 > 0.05]$. Bagi item 8 pula $[r = 0.128^*, p = 0.180 > 0.05]$. Kolerasi bagi item 1, 2, 4 dan 8 adalah bersifat positif pada tahap sangat rendah. Ini menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi konteks dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Manakala bagi item 3 pula ialah $[r = -0.032^*, p = 0.736 > 0.05]$. Item 5 ialah $[r = 0.095, p = 0.318 > 0.05]$. Item 6 pula ialah $[r = -0.070^*, p = 0.461 > 0.05]$. Item 7 pula ialah $[r = 0.75^*, p = 0.434 > 0.05]$. Item 9 ialah $[r = 0.019, p = 0.840 > 0.05]$. Item 10 pula ialah $[r = -0.004^*, p = 0.966 > 0.05]$. Kolerasi bagi item 3, 5, 6, 7, 9 dan 10 menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi konteks dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Secara keseluruhannya terdapat 4 item yang menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan dan 6 item yang menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi konteks dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru. Jadi dapatlah disimpulkan bahawa tidak terdapat hubungan yang signifikan dimensi konteks dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

b) Keputusan analisis Kolerasi Pearson untuk melihat hubungan antara dimensi input (pengetahuan, kemahiran dan keyakinan guru sains menjalankan PBS, peralatan, makmal, kemudahan, jadual waktu, latihan dan sokongan pengetua) dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru mendapati bagi item 15 keputusan yang diperolehi daripada analisis yang dijalankan ialah $[r = 0.126^*, p = 0.185 > 0.05]$. Item 20 pula ialah $[r = 0.036^*, p = 0.710 > 0.05]$. Item 22 ialah $[r = 0.145^*, p = 0.128 > 0.05]$. Bagi item 24 pula $[r = 0.048^*, p = 0.613 > 0.05]$. Kolerasi bagi item 15, 20, 22 dan 24 adalah bersifat positif pada tahap sangat rendah. Ini menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi input dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Manakala bagi item 11 pula ialah $[r = -0.042^*, p = 0.661 > 0.05]$. Item 12 ialah $[r = -0.092^*, p = 0.333 > 0.05]$. Item 13 pula ialah $[r = -0.132^*, p = 0.167 > 0.05]$. Item 14 pula ialah $[r = -0.122^*, p = 0.200 > 0.05]$. Item 16 ialah $[r = -0.137, p = 0.149 > 0.05]$. Item 17 pula ialah $[r = -0.135^*, p = 0.157 > 0.05]$. Item 18 ialah $[r = -0.162^*, p = 0.088 > 0.05]$. Item 19 pula ialah $[r = -0.061^*, p = 0.520 > 0.05]$. Item 21 pula ialah $[r = -0.016^*, p = 0.867 > 0.05]$. Item 23 ialah $[r = -0.046, p = 0.631 > 0.05]$. Item 25 pula ialah $[r = -0.040^*, p = 0.673 > 0.05]$. Kolerasi bagi item 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 23, dan 25 menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi input dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Secara keseluruhannya terdapat 4 item yang menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan dan 11 item yang menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan

antara dimensi input dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru. Jadi dapatlah disimpulkan bahawa tidak terdapat hubungan yang signifikan dimensi input dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

c) Keputusan analisis Kolerasi Pearson untuk melihat hubungan antara dimensi proses (strategi pengajaran dan pembelajaran serta cara guru sains menjalankan PBS untuk menilai hasil kerja murid) dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru menunjukkan bagi item 32 keputusan yang diperolehi daripada analisis yang dijalankan ialah [$r = 0.016^*$, $p = 0.865 > 0.05$]. Item 33 pula ialah [$r = 0.112^*$, $p = 0.240 > 0.05$]. Item 35 ialah [$r = 0.070$, $p = 0.463 > 0.05$]. Kolerasi bagi item 32, 33 dan 35 adalah bersifat positif pada tahap rendah. Ini menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi proses dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Manakala bagi item 26 pula ialah [$r = -0.091^*$, $p = 0.338 > 0.05$]. Item 27 ialah [$r = -0.16$, $p = 0.864 > 0.05$]. Item 28 pula ialah [$r = -0.005^*$, $p = 0.959 > 0.05$]. Item 29 pula ialah [$r = -0.059^*$, $p = 0.538 > 0.05$]. Item 30 ialah [$r = 0.000$, $p = 0.997 > 0.05$]. Item 31 pula ialah [$r = -0.086^*$, $p = 0.366 > 0.05$]. Item 34 ialah [$r = -0.003$, $p = 0.973 > 0.05$]. Kolerasi bagi item 26, 27, 28, 29, 30, 31 dan 34 menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi proses dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Secara keseluruhannya terdapat 3 item yang menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan dan 7 item yang menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi proses dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru. Jadi dapatlah disimpulkan bahawa tidak terdapat hubungan yang signifikan dimensi proses dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

d) Keputusan analisis Kolerasi Pearson untuk melihat hubungan antara dimensi produk (hasil perubahan pencapaian dan sikap murid terhadap mata pelajaran sains) dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru dapatan kajian menunjukkan bahawa bagi item 37 keputusan yang diperolehi daripada analisis yang dijalankan ialah [$r = 0.012^*$, $p = 0.900 > 0.05$]. Item 42 pula ialah [$r = 0.041^*$, $p = 0.671 > 0.05$]. Kolerasi bagi item 37 dan 42 adalah bersifat positif pada tahapsangat rendah. Ini menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Manakala bagi item 36 pula ialah [$r = 0.229^*$, $p = 0.015 > 0.05$]. Item 38 ialah [$r = -0.019$, $p = 0.318 > 0.05$]. Item 39 pula ialah [$r = -0.097^*$, $p = 0.310 > 0.05$]. Item 40 pula ialah [$r = -0.035^*$, $p = 0.712 > 0.05$]. Item 41 ialah [$r = -0.013$, $p = 0.893 > 0.05$]. Item 43 pula ialah [$r = -0.000^*$, $p = 1.000 > 0.05$]. Item 44 ialah [$r = -0.064^*$, $p = 0.501 > 0.05$]. Item 45 ialah [$r = -0.027$, $p = 0.779 > 0.05$]. Kolerasi bagi item 36, 38, 39, 40, 41, 43, 44 dan 45 menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Secara keseluruhannya terdapat 2 item yang menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan dan 8 item yang menunjukkan tidak terdapat hubungan yang signifikan antara dimensi produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman

mengajar guru. Jadi dapatlah disimpulkan bahawa tidak terdapat hubungan yang signifikan dimensi produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru.

Kesimpulannya, dapatan kajian menunjukkan bahawa tidak terdapat hubungan yang signifikan antara tahap dimensi konteks, input, proses dan produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru. Ini membuktikan bahawa hipotesis kajian ini adalah diterima.

6. *Dapatan Temu bual*

Bagi menjawab persoalan kajian yang ke 6 iaitu apakah kebaikan, kelemahan, cabaran dan cadangan guru sains terhadap PBS, penyelidik telah menjalankan temu bual berstruktur bersama 5 orang guru sains. Jadual 5 menunjukkan biodata responden.

Jadual 5 Biodata responden

Guru	Jantina	Bangsa	Umur	Pengalaman mengajar
A	Perempuan	India	40 tahun	17 tahun
B	Perempuan	Cina	25 tahun	3 tahun
C	Lelaki	India	27 tahun	5 tahun
D	Perempuan	Melayu	45 tahun	20 tahun
E	Lelaki	Melayu	37 tahun	14 tahun

(a) Apakah kebaikan pelaksanaan PBS dalam mata pelajaran sains?

Berdasarkan analisis temu bual bersama lima orang responden ini dapatlah disimpulkan bahawa PBS mempunyai kebaikannya. Ini dibuktikan apabila kelima-lima responden memberikan jawapan yang positif terhadap pelaksanaan PBS dalam mata pelajaran sains Mereka bersetuju bahawa PBS mempunyai kebaikan seperti PBS seiring dengan hasrat negara untuk melahirkan modal insan bertaraf dunia, memberi kebebasan dan autonomi kepada guru sains untuk menilai dan mentaksir murid mengikut tahap kesediaan dan kemampuan murid kerana guru lebih mengenali murid, menjimatkan kos kerana tiada keperluan mencetak soalan peperiksaan dan PBS. PBS juga selaras dengan Falsafah Pendidikan sains di Malaysia untuk memupuk budaya Sains dan Teknologi dengan memberi tumpuan kepada perkembangan individu yang kompetitif, dinamik, tangkas dan berdaya tahan serta dapat menguasai ilmu sains dan ketrampilan teknologi. Berikut adalah petikan temu bual bersama dengan salah seorang responden:

Guru A : "...pelaksanaan PBS dalam mata pelajaran sains adalah seiring dengan program transformasi negara untuk menghasilkan modal insan yang bertaraf dunia. Ia juga selaras dengan Falsafah Sains Negara. Laporan deskriptif dan formatif dapat dibuat melalui SPPBS pada bila-bila masa sekiranya diperlukan. Maklum balas yang diberikan berdasarkan standard prestasi boleh membantu murid mengenal pasti kekuatan, kelemahan,

kesilapan dan apa yang perlu dibaiki, bagaimana perlu dibaiki untuk memberi hasil yang lebih baik... ”.

(b) Apakah kelemahan atau kekurangan pelaksanaan PBS dalam mata pelajaran sains?

Kesimpulannya, berdasarkan temu bual dengan kelima-lima responden ini, mereka sependapat menyatakan antara kelemahan utama PBS adalah masih ramai guru sains yang tidak tahu tentang pelaksanaan PBS secara menyeluruh. Kecairan maklumat berkaitan PBS tidak berlaku dengan baik. Ini menyebabkan guru bersikap tidak adil dalam memberikan penilaian kepada setiap pelajar. Selain itu, faktor kekangan masa kerana mengejar sukatan mata pelajaran sains menyebabkan guru sains sukar melaksanakan PBS. Berikut adalah petikan temu bual bersama dengan salah seorang responden:

Guru D : “... Masih kurang pendedahan kepada guru sains tentang PBS dalam erti kata sebenarnya. Sistem yang tidak telus. Sikap guru yang berat sebelah akan menjadikan bias semasa membuat pentaksiran. Tiada sistem yang linear untuk pemarkahan pelajar...”

(c) Apakah cadangan untuk penambahbaikan pelaksanaan PBS?

Kesimpulannya, hasil temu bual bersama responden kajian ini, mereka mencadangkan beberapa kaedah untuk penambahbaikan pelaksanaan PBS. Antaranya yang paling penting pihak KPM/LPM/JPN/PPD perlu berikan komitmen yang tinggi dalam melaksanakan PBS supaya ada penjaminan kualiti. Pihak-pihak ini disarankan sentiasa memastikan kecairan maklumat berkaitan PBS sampai terus kepada guru. Perlu ada latihan, kursus, pemantauan, sokongan yang berterusan sama ada dari segi perancangan mahupun proses pelaksanaan. Berikut adalah jawapan yang diberi salah seorang responden:

Guru E : “... guru perlu didedahkan tentang PBS lebih menyeluruh. Kursus hendaklah diadakan dari semasa ke semasa. Perlu ada satu instrumen skor penilaian murid yang selaras bagi mata pelajaran sains. Pihak pentadbir perlu memantau hasil PBS termasuk guru dan murid...”

Kesimpulannya, hasil analisis kajian ini berjaya menjawab kesemua persoalan kajian iaitu, pada keseluruhannya tahap dimensi konteks, input dan produk adalah sederhana, manakala dimensi proses adalah tinggi. Hipotesis kajian ini juga adalah diterima di mana analisis korelasi pearson menunjukkan bahawa tidak terdapat hubungan yang signifikan antara tahap dimensi konteks, input, proses dan produk dalam pelaksanaan PBS dengan pengalaman mengajar guru. Berdasarkan analisis temu bual bersama lima orang responden pula mendapati mereka bersetuju bahawa PBS mempunyai kebaikan seperti PBS seiring dengan hasrat negara untuk melahirkan modal insan bertaraf dunia, memberi kebebasan dan autonomi kepada guru sains untuk

menilai dan mentaksir murid mengikut tahap kesediaan dan kemampuan murid kerana guru lebih mengenali murid, menjimatkan kos kerana tiada keperluan mencetak soalan peperiksaan dan PBS tidak memberi tekanan kepada pihak sekolah untuk mengekalkan prestasi sekolah dan bersaing dengan sekolah-sekolah yang lain. Namun, mereka sependapat menyatakan antara kelemahan utama PBS adalah masih ramai guru sains yang tidak tahu tentang pelaksanaan PBS secara menyeluruh. Kecairan maklumat berkaitan PBS tidak berlaku dengan baik. Ini menyebabkan guru bersikap tidak adil dalam memberikan penilaian kepada setiap pelajar. Selain itu, faktor kekangan masa kerana mengejar sukatan pelajaran mata pelajaran sains menyebabkan guru sains sukar melaksanakan PBS. Mereka mencadangkan pihak KPM/LPM/JPN/PPD perlu berikan komitmen yang tinggi dalam melaksanakan PBS supaya ada penjaminan kualiti. Pihak-pihak ini disarankan sentiasa memastikan kecairan maklumat berkaitan PBS sampai terus kepada guru. Perlu ada latihan, kursus, pemantauan, sokongan yang berterusan sama ada dari segi perancangan mahupun proses pelaksanaan.

KESIMPULAN

Kesimpulannya, walaupun kajian ini menunjukkan bahawa tahap konteks, input dan produk PBS masih lagi di tahap sederhana, namun tahap proses adalah tinggi. Ini membuktikan bahawa pelaksanaan PBS masih boleh dimantapkan atau ditambah baik. Memandangkan Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) ialah bentuk pentaksiran pendidikan masa hadapan yang juga merupakan ucapan selamat tinggal kepada orientasi peperiksaan yang telah sekian lama mengundang kritikan bertalu-talu. Anjakan paradigma yang berlaku ini adalah bertepatan dengan pesanan Sayidina Umar Al-Khatab yang menegaskan supaya reka bentuk pendidikan anak-anak wajib berdasarkan keperluan masa hadapan mereka. Pelaksanaan PBS acuan Malaysia bermakna sistem pendidikan dan pentaksiran sentiasa melangkah ke hadapan manakala segala kebijaksanaan dan pengalaman berzaman-zaman akan tetap dimanfaatkan mengikut persekitaran terkini. Dalam memastikan pelaksanaan PBS berjalan dengan berkesan semua pihak harus memainkan peranan masing-masing terutamanya guru, murid dan masyarakat supaya pelaksanaan PBS ini memberi impak yang signifikan kepada pembelajaran anak-anak masa kini seperti yang dihasratkan oleh KPM.

RUJUKAN

- Abdul Zubir Abdul Ghani (2007). *Pelaksanaan Pentaksiran Berasaskan sekolah di Kalangan Guru Tingkatan 3*. Tesis Doktor Falsafah Universiti Malaya.
- Bhasah Abu Bakar (2003). *Asas Pengukuran Bilik Darjah*. Tanjung Malim Quantum Books.
- Bahagian Pembangunan Kurikulum (2011). *Spesifikasi Kurikulum Sains Tingkatan 2*. Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan. (2012). *Dasar Pendidikan Kebangsaan (Edisi Ketiga)*. Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Chan Yuen Fook (2003). Pendekatan Penilaian: Satu Tinjauan Dari Aspek Kesesuaiannya Dalam Penilaian Program Latihan. *Jurnal Pengurusan dan*

- Kepimpinan Pendidikan*. Institut Aminudin Baki 13(1): 65-81.
- Chan Yuen Fook, Gurnam Kaur Sidhu, Md Rizal Bin Md Yunus (2009). *School-based Assessment. Enhancing Knowledge and Best Practices*. University Publication Centre UTM Shah Alam.
- Chua Yan Piaw (2006). *Asas Statistik Penyelidikan*. Kuala Lumpur :Mc Graw Hill.
- Chua Yan Piaw (2008). *Asas Statistik Penyelidikan*. Kuala Lumpur :Mc Graw Hill.
- Creswell, J.W. (2003). *Educational Research: Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Pearson Education.Inc.
- Gay, L. R. & Airasian, P. (2000). *Educational Research: Competies For Analysis and Application, Hove and New York : University College of London*. Psychology Press.
- <https://www.facebook.com/KamiMahuSPPBSDimansuhkan>
- Laporan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2050 (2012).
- Lembaga peperiksaan (2012). <http://www.moe.gov.my/lp>.
- Lembaga Peperiksaan (2012) Panduan Pengurusan Pentaksiran Berasaskan Sekolah.
- Lembaga Peperiksaan (2013) Buku Informasi PBS.
- Lembaga peperiksaan (2014). <http://www.moe.gov.my/pt3>.
- Mazuien Misran (2013) *Pemahaman Guru Penolong Kanan dalam pelaksanaan pentaksiran berasaskan sekolah (PBS) dalam Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR)*. Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Isha Awang Tahun (2011). *Pelaksanaan Pentaksiran Berasaskan Sekolah: Pengetahuan Dan Amalan Guru Di Sekolah Menengah Agama Milik Kerajaan Negeri Penulis*. Proseding Bahagian Pendidikan Teknik dan Vokasional, Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Norazilawati Abdullah (2012). *Pelaksanaan Pendekatan konstruktivisme dalam Mata Pelajaran Sains*. Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Siti Rahayah Ariffin (2003) *Teori, Konsep dan Amalan Pengukuran dan Penilaian*. Bahagian Latihan Akademik Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Stufflebeam, D. L. (2003). *The CIPP model for evaluation*. In D. L. Stufflebeam & T. Kellaghan (Eds.), *The international handbook of educational evaluation* (Chapter 2). Boston, MA: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory, models, & applications*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Tan Ai Mei (2010) *Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS) di Malaysia. Kesediaan Guru, Isu dan Panduan Pelaksanaan*. Gerak Budaya Enterprise, Kuala Lumpur. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Zamri Mahamod, Mohamed Amin Embi, Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff. (2010). *Pentaksiran Berasaskan Sekolah. Panduan Guru Bahasa Melayu, Inggeris, Arab*. UKM Bangi.